

Dokument ze zasedání

B8-0500/2018

22.10.2018

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké
představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

v souladu s čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

o zavraždění novináře Džamála Chášukdzího na saúdkoarabském konzulátu
v Istanbulu
(2018/2885(RSP))

**Barbara Lochbihler, Ernest Urtasun, Ana Miranda, Josep-Maria
Terricabras, Bodil Valero, Jordi Solé, Klaus Buchner, Rebecca Harms,
Florent Marcellesi, Margrete Auken, Yannick Jadot**
za skupinu Verts/ALE

Usnesení Evropského parlamentu o zavraždění novináře Džamála Chášukdžího na saúdskoarabském konzulátu v Istanbulu (2018/2885(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na svá dřívější usnesení o Saúdské Arábii, zejména na usnesení ze dne 31. května 2018 o situaci obránců práv žen v Saúdské Arábii¹, usnesení ze dne 11. března 2014 o Saúdské Arábii, jejích vztazích s EU a její úloze na Blízkém východě a v severní Africe², usnesení ze dne 12. února 2015 o případu Ráifa Badawího v Saúdské Arábii³ a usnesení ze dne 8. října 2015 o případu Alího Mohameda an-Nimra⁴,
- s ohledem na udělení Sacharovovy ceny za svobodu myšlení a projevu saúdskoarabskému bloggerovi Ráifovi Badawímu v roce 2015,
- s ohledem na připomínky vysoké představitelky, místopředsedkyně Federicy Mogheriniové ze dne 9. a 15. října 2018 a na její prohlášení ze dne 20. října 2018,
- s ohledem na prohlášení mluvčího generálního tajemníka OSN ze dne 19. října 2018,
- s ohledem na prohlášení vysoké komisařky OSN pro lidská práva Michelle Bacheletové ze dne 16. října 2018, v němž nabádá Saúdskou Arábii, aby sdělila vše, co je jí známo o zmizení Džamála Chášukdžího,
- s ohledem na prohlášení předsedy pracovní skupiny OSN pro podnikání a lidská práva Danteho Pesceho ze dne 19. října 2018,
- s ohledem na prohlášení odborníků OSN ze dne 9. října 2018, kteří požadují prozkoumání zmizení saúdskoarabského novináře Džamála Chášukdžího v Istanbulu,
- s ohledem na prohlášení odborníků OSN ze dne 18. října 2018, kteří vyjádřili hluboké znepokojení nad „novou praxí“ státem podporovaných únosů,
- s ohledem na členství Saúdské Arábie v Radě OSN pro lidská práva,
- s ohledem na Úmluvu OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání,
- s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- s ohledem na čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,

¹ Přijaté texty, P8_TA(2018)0232.

² Úř. věst. C 378, 9.11.2017, s. 64.

³ Úř. věst. C 310, 25.8.2016, s. 29.

⁴ Úř. věst. C 349, 17.10.2017, s. 34.

- A. vzhledem k tomu, že dne 2. října 2018 Džamál Chášukdží vešel do konzulátu Saúdské Arábie v Istanbulu, ale neexistuje žádný záznam o tom, že by budovu opustil;
- B. vzhledem k tomu, že dne 2. října přiletělo do Istanbulu z Rijádu 15 saúdskoarabských úředníků a ještě téhož dne večer zase odletělo; vzhledem k tomu, že většina z nich byla identifikována jako osoby, které mají úzké vazby na saúdskoarabského korunního prince Muhammada bin Salmána as-Saúda, včetně jeho ochranky a forenzního lékaře, který zastává vysokou pozici na saúdskoarabském ministerstvu vnitra; vzhledem k tomu, že tureckým pracovníkům pracujícím pro saúdskoarabský konzulát bylo řečeno, aby si vzali dovolenou na den, kdy pan Chášukdží zmizel;
- C. vzhledem k tomu, že tureckému forenznímu týmu bylo umožněno prohlédat saúdskoarabský konzulát a rezidenci saúdskoarabského generálního konzula Muhammada al-Otaibiho až dva týdny po zmizení pana Chášukdžího; vzhledem k tomu, že uklidový tým byl vyfotografován, jak vstupuje do konzulátu „s kbelíky, mopy a něčím, co vypadalo jako lahve čisticího roztoku“ několik hodin předtím, než do saúdskoarabského konzulátu vstoupil turecký forenzní tým;
- D. vzhledem k tomu, že saúdskoarabské orgány potvrdily zavraždění Džamála Chášukdžího na saúdskoarabském konzulátu poté, co předchozí dva týdny trvaly na tom, že svobodně opustil konzulát po krátké návštěvě; vzhledem k tomu, že dosud zveřejněné informace svědčí přímo ve prospěch státem podporované vraždy; vzhledem k tomu, že kvůli úplné kontrole Muhammada bin Salmána as-Saúda nad bezpečnostními službami je velmi nepravděpodobné, že by operace byla provedena bez jeho vědomí;
- E. vzhledem k tomu, že tato závažná obvinění vyvolala mezinárodní pobouření; vzhledem k tomu, že několik předních mediálních organizací, včetně CNN, *Financial Times* a *The New York Times*, a mezinárodní hosté na vysoké úrovni zrušili účast na iniciativě Future Investment (Investice do budoucnosti), známé též pod jménem „Davos v poušti“, která se má konat v Rijádu od 23. října do 25. října;
- F. vzhledem k tomu, že saúdskoarabský režim zahájil rozsáhlou mezinárodní kampaň v oblasti vztahů s veřejností, jejímž cílem je zobrazit korunního prince Muhammada bin Salmána jako hybnou sílu modernizace země; vzhledem k tomu, že několik lobbistických firem přestalo zastupovat Saúdskou Arábii po zmizení a údajně státem provedené vraždě pana Chášukdžího;
- G. vzhledem k tomu, že vražda pana Chášukdžího může být spojena s jeho kritikou saúdskoarabských politik v uplynulých letech; vzhledem k tomu, že oznámení sociálních reforem, v jejichž čele stojí korunní princ Muhammad bin Salmán a které jsou součástí jeho hojně propagované Vize 2030, paradoxně provází zákroky proti obráncům lidských práv, novinářům a právníkům, kteří jsou vystaveni zatýkání, hrozbám stíhání a jiným formám zastrašování; vzhledem k tomu, že od května 2018 bylo zatčeno několik obránců práv žen známých díky své kampani proti zákazu řízení vozidel ženami a zasazování se o zrušení systému mužské ochrany;
- H. vzhledem k tomu, že pracovní skupina OSN pro případy násilného nebo nedobrovolného zmizení vyjádřila pobouření ohledně nové a zneklidňující praxe únosů osob na území cizích zemí v rámci tajných operací;

- I. vzhledem k tomu, že útok na pana Chášukdžího na saúdskoarabském konzulátu v Istanbulu je flagrantním porušením Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích ze dne 24. dubna 1963; vzhledem k tomu, že článek 41 téže úmluvy stanoví, že diplomatická imunita může být zrušena v případě „těžkého zločinu“;
- J. vzhledem k tomu, že se Saúdská Arábie řadí na 169. místo ze 180 na Indexu svobody tisku za rok 2018 Reportérů bez hranic a je zařazena na seznamu „nepřátel internetu“ této nevládní organizace; vzhledem k tomu, že ačkoliv se internet v Saúdské Arábii běžně používá a země má nejvyšší počet aktivních uživatelů Twitteru v regionu, je internet značně cenzurován a tisíce stránek je blokováno a nové blogy a webové stránky musejí mít licenci od ministerstva informací; vzhledem k tomu že laureát Sacharovovy ceny za Raíf Badawí je stále ve vězení pouze za pokojné vyjádření svých názorů;
- K. vzhledem k tomu, že brutalita koalice vedené Saúdskou Arábií v Jemenu způsobila většinu z 16 706 civilních obětí; vzhledem k tomu, že skupina nezávislých významných mezinárodních a regionálních odborníků OSN dospěla v srpnu 2018 k závěru, že Saúdská Arábie spáchala činy, které naplňují podstatu válečných zločinů, včetně krutého zacházení a mučení a používání bomb, raket a kazetové munice k úderům na civilní cíle, mimo jiné i na svatební oslavy, školní autobusy, lékařská zařízení a rezidentní oblasti;
- L. vzhledem k tomu, že Saúdská Arábie je jednou z pěti zemí na světě, které provádějí nejvyšší počet poprav;
1. co nejrozhodněji odsuzuje násilné zmizení a vraždu Džamála Chášukdžího na saúdskoarabském konzulátu v Istanbulu dne 2. října 2018; připomíná saúdskoarabským orgánům, že systematická praxe násilného zmizení osob představuje zločin proti lidskosti;
 2. vyzývá k mezinárodnímu, nezávislému a nestrannému vyšetřování zmizení a mimosoudní vraždy Džamála Chášukdžího; vyzývá v této souvislosti generálního tajemníka OSN Guterrese, aby vytvořil specializovaný tým s rozsáhlými zkušenosti v oblasti mezinárodního vyšetřování s cílem zajistit, aby byly plně objasněny okolnosti provázející zmizení pana Chášukdžího, a vypracovat veřejnou zprávu o zjištěních a doporučeních, které mají zajistit, že budou pachatelé předáni spravedlnosti; vyzývá Saúdskou Arábii a Turecko, aby v plné míře spolupracovaly při vyšetřování, předávání všech důkazů, které mohou mít, s cílem umožnit transparentní, rychlé a účinné vyšetřování;
 3. vybízí Saúdskou Arábii, aby okamžitě zrušila diplomatickou ochranu udělenou na základě Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích z roku 1963, včetně nedotknutelnosti či imunity, všem příslušným prostorám a úředníkům s cílem umožnit transparentní vyšetřování vraždy pana Chášukdžího; vyzývá vysokou představitelku, místopředsedkyni Komise, aby provedla hodnocení rizika zneužívání diplomatické imunity ze strany saúdskoarabských orgánů k zákrokům proti saúdskoarabským opozičním hlasům se sídlem v EU a oznámila Parlamentu svá zjištění;
 4. vyzývá Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), aby začala vypracovávat „seznam Chášukdží“ s cílem umožnit zavedení cílených opatření, včetně zákazu udělení víz nebo zmrazení majetku, proti jednotlivcům přímo nebo nepřímo odpovědným za násilné

zmizení a vraždu Džamála Chášukdžího; vyzývá vysokou představitelku, místopředsedkyni Komise a členské státy EU, aby zaujaly rozhodný veřejný postoj v souvislosti s vraždou Džamála Chášukdžího;

5. odsuzuje zapojení zahraničních společností působících v oblasti vztahů s veřejností do zastupování Saúdské Arábie a do činností souvisejících s jejím veřejným obrazem; vyjadřuje překvapení, že je v rejstříku transparentnosti EU málo zápisů pro Saúdskou Arábii, vyzývá Komisi a Parlament, aby tuto záležitost prozkoumaly; vyzývá lobbistické firmy, které tak dosud neučinily, aby ukončily své zastupování Saúdské Arábie; vyzývá různé lobbistické firmy v EU, aby se zavázaly odmítnout zastupovat jakýkoliv režim, který je odpovědný za setrvalé porušování lidských práv a stíhání obránců lidských práv;
6. vítá rozhodnutí řady úředníků evropských vlád a vedoucí představitelů podniků zrušit účast na konferenci o iniciativě Future Investment v Rijádu v reakci na zmizení pana Chášukdžího; vyzývá k naprostému bojkotu této akce, a to i ze strany výkonného ředitele firmy Siemens;
7. připomíná saúdskoarabskému režimu, že jako smluvní strana Úmluvy OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání je Saúdská Arábie povinna přijmout veškerá opatření k zabránění mučení, násilnému mizení a jiným závažným případům porušení lidských práv, vyšetřit obvinění ze spáchání jednání, které naplňuje podstatu těchto trestných činů, a pohnat ke spravedlnosti osoby podezřelé z jejich spáchání;
8. odsuzuje významné obchody se zbraněmi ze strany členských států EU, mimo jiné Španělska, Francie, Německa, Belgie a Spojeného království, se Saúdskou Arábií, které jsou v rozporu s právně závazným Společným postojem EU k vývozům zbraní¹, zejména pak s kritériem dvě o dodržování lidských práv v zemi konečného určení a dodržování mezinárodního humanitárního práva touto zemí, což je jasně zpochybněno tím, že Saúdská Arábie vede válku v Jemenu; opětovně vyzývá k celounijnímu zákazu jakékoliv formy vývozu, prodeje, modernizace a údržby bezpečnostního vybavení v Saúdské Arábii, které lze použít nebo se používá k represím; zdůrazňuje, že tento zákaz musí zahrnovat technologii kybernetického dohledu, jak je stanoveno v postoji Evropského parlamentu ze dne 17. ledna 2018 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí režim Unie pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování, technické pomoci a tranzitu u zboží dvojího užití²; vyzývá vysokou představitelku, aby podala zprávu o stávající vojenské a bezpečnostní spolupráci členských států EU se saúdskoarabskými orgány;
9. vyzývá EU, aby předložila rezoluci o situaci obránců lidských práv v Saúdské Arábii na příštím zasedání Rady OSN pro lidská práva, v níž by se mimo jiné vyzývalo k ustanovení zvláštního zpravodaje OSN pro Saúdskou Arábii v souladu s ostatními zvláštními postupy Rady pro lidská práva vytvořenými pro nejzávažnější situace v oblasti lidských práv na celém světě; vyzývá EU, aby na příštím zasedání Rady pro

¹ Společný postoj Rady 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu, Úř. věst. L 335, 13.12.2008, s. 99.

² Přijaté texty, P8_TA(2018)0006.

lidská práva iniciativně vznesla otázku členství států, v nichž je velice problematický stav dodržování lidských práv; odsuzuje hlasování několika členských států EU na podporu členství Saúdské Arábie v Radě OSN pro lidská práva;

10. důrazně podporuje iniciativu na vytvoření režimu sankcí EU v oblasti celosvětových lidských práv proti subjektům porušujícím lidská práva na celém světě, jejichž součástí by bylo i zaměření se na jednotlivce formou mimo jiné zákazu udělení víz nebo zmrazení majetku; očekává konkrétní výstupy z konference uspořádané nizozemskými orgány za účelem zahájení iniciativy, která se má konat v listopadu v Haagu, a vybízí členské státy a ESVČ, aby plně podpořily tento návrh;
11. vyzývá ESVČ a členské státy, aby vypracovaly ambiciózní a na míru uzpůsobenou strategii podpory občanské společnosti a obránců lidských práv v Saúdské Arábii; vyzývá Evropskou unii, aby zařadila diskusi o lidských právech mezi stálé body na programu jednání výročního summitu mezi EU a Radou pro spolupráci v Zálivu;
12. vyzývá saúdskoarabské orgány, aby zastavily další bičování Ráifa Badawího a aby ho neprodleně a bezpodmínečně propustily, neboť je považován za vězně svědomí, který byl zadržen a odsouzen pouze proto, že uplatnil své právo na svobodu projevu; vyzývá vysokou představitelku, místopředsedkyni Komise a členské státy, aby na toto téma zavedly řeč při všech stycích se saúdskoarabskými orgány; vzhledem k naprosté absenci pokroku ve věci propuštění Ráifa Badawího od doby, kdy mu byla udělena Sacharovova cena, doporučuje, aby byla do Rijádu vyslána ad hoc mise s cílem se v této věci zapojit do dialogu přímo se saúdskoarabskými orgány;
13. odsuzuje, že saúdskoarabské orgány šikanují obránce lidských práv, právníky, novináře, spisovatele a bloggery jak v Saúdské Arábii, tak i za jejími hranicemi, a trvá na tom, aby saúdskoarabské orgány podnikly nezbytné kroky, které každému umožní svobodně vykonávat svá práva bez ohledu na soudní šikanu a jiné represálie;
14. vyzývá vládu Saúdské Arábie, aby okamžitě a bezpodmínečně propustila všechny obránce lidských práv, včetně obránců práv žen, kteří se zasazovali o zrušení zákazu řízení vozidel ženami a o zrušení systému mužské ochrany, a vězňů svědomí zadržovaných a odsouzených pouze za vyjádření svého práva na svobodu projevu;
15. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsedkyni Evropské komise, Evropské službě pro vnější činnost, generálnímu tajemníkovi OSN, vysokému komisaři OSN pro lidská práva, Radě OSN pro lidská práva, Jeho Veličenstvu králi Salmánu bin Abd al-Azízi as-Saúдови a korunnímu princi Muhammadovi bin Salmánovi as-Saúдови, vládě Království Saúdské Arábie a vládě Spojených států.